

'דרך אפרתה'

ביטאון בית המדרש
למורות ולגננות — אפרתה

ב'

עורכים: ישראל רוזנסון, ציון עוקשי

תשנ"ב 1992

הוצאת בית המדרש למו"ג אפרתה רח' בן יפונה 17 ירושלים

תוכן העניינים

הקדמה

שער א' – הוראת המקרא

- 9 שלמה גולדשמידט – שינויי גבולות בנחלת בנימין (מלחמות בעשא-אסא).
13 ישראל רוזנסון – 'פרוזדור וטרקלין' – לשאלת הזכרתו של 'העולם הבא' במקרא.

שער ב' – הוראת מקצועות היהדות

- 31 רב שיה – גבולות ארץ ישראל – שאלות דתיות וחינוכיות.
47 נספח לרב השיח – מרים בלום.
55 יצחק נפחא – כתב התורה וכתבי הקודש.
81 רפאל ירחי – עמדה מושגית ועמדה סימלית בלימודי היהדות.

שער ג' – הוראת הלשון והאומנות

- 101 ציון עוקשי – לשון ילדים
111 נעמי קאסוטו – הצעה לתוכנית לימודים בתרבות ובאמנות יהודית בסמינר אפרתה.

שער ד' – הכשרת מורים

- 119 לאה חובב – שיער לדוגמא כאמצעי בהכשרת מורים.
127 משוב ולקחים מהשדה – ראיונות עם מאיר ברום ורות ניסיס

תגובות

- 135 יוסף וולק – תגובה לרב-שיח דמותו של שמשון (דרך אפרתה 1).

© כל הזכויות שמורות
לבית מדרש למורים וגננות "אפרתה"

הודפס בדפוס "אחזה", ירושלים

הקדמה

רשימת המשתתפים

- מרים בלוס – מורה לגיאוגרפיה – בית מדרש אפרתה.
מאיר ברום – מנהל ביה"ס ממ"ד 'נוה עציץ' בנות.
שלמה גולדשמידט – מורה למקרא ולדיקטיקה – בית מדרש אפרתה.
ד"ר יוסף וולק – לשעבר יו"ר עמותת 'אפרתה'.
ד"ר לאה חובב – מורה לספרות – בית מדרש אפרתה.
רפאל ירחי – מורה לפסיכולוגיה חינוכית וחינוך – בית מדרש אפרתה.
רות ניסים – מפקחת על גני ילדים ממ"ד – ירושלים.
הרב יצחק נפחא – מורה למקצועות קודש ומדריך פדגוגי – בית מדרש אפרתה.
הרב עמוס סמואל – מורה לתורה שבעל פה – בית מדרש אפרתה.
ציון עוקשי – מורה ללשון עברית – בית מדרש אפרתה.
נעמי קאסוטו – מורה לאמנות – בית המדרש אפרתה.
הרב צבי קליימן – רב בית המדרש אפרתה.
ד"ר ישראל רוזנסון – מורה למקרא ואגדה – בית מדרש אפרתה.

זהו גיליון השני של ביטאוננו – 'דרך אפרתה'. כמקובל בתחומים רבים בחיים, הצעד השני חשוב וקשה עוד יותר מהראשון! בגיליון מספר שטים, לא הגענו עדיין ליחזקה, אך מקוים אנחנו שהצלחנו ליצור קביעות מסויימת.

גיליון זה כקודמו מהווה במה להעלאת שאלות הלקוחות מעולמם של מורי הסמינר, בין שמדובר בשאלות חינוכיות טהורות ובין שמדובר בשאלות מקצועיות ספציפיות. אך יש בו ב'דרך אפרתה' מס' 2, חידוש! מביאים לנו שני ראיונות עם אנשי חינוך המלווים את בוגרותינו בשדה. מר מאיר ברום, מנהל ותיק עתיר נסיון, שבעבודתו רבת השנים היטיב להכיר את קשיי הקליטה של המורה הצעירה, שזה עתה סיימה את הסמינר, וגב' רות ניסים המפקחת על הגנות במחוז ירושלים, המצוייה לפני ולפנים בעולמן של הגנות, וכל השאלות הקשורות בקליטתן בשדה מחוורות לה היטב. מאחורי הראיונות הללו מסתתרת הכוונה ליצור כלי משוב, שהכל מודעים לנחיצותו. המודעות למשוב שכזה עשויה להשפיע על עבודתנו ולשפרה.

שני הראיונות יוצרים שער מיוחד בביטאון, שקראנוהו 'שער הכשרת מורים'. באורח טבעי מצא את מקומו בשער זה מאמרה של ד"ר לאה חובב העוסק באחת מאבני הבניין של עולם הכשרת המורים – השיעור לדוגמה.

גם בגיליון זה הוקדש מקום נרחב לשאלות הקשורות בהוראת המקרא ומקצועות היהדות. הדיון בענייני מקרא סובב סביב שאלות כלליות כשאלת העולם הבא במקרא, בצד שאלות מיוחדות העוסקות בעניינים ספציפיים בספר מלכים, בנקודה זו תיאר שלמה גולדשמידט את השינויים בגבולות בנימין עקב מלחמות אסא ובעשא, תוך שהוא ממשיך ומפתח את גישתו לגבול בנימין ומדגים כיצד ניבנה 'נושא מצטבר' רב עניין בלימוד ספרי נביאים ראשונים.

במקצועות היהדות האחרים מוצגים הדברים בצורה דומה, כשלפנינו מאמר הלכתי ספציפי כמאמרו של הרב יצחק נפחא ועיון בגישה חינוכית מיוחדת להצגת היהדות כולה במאמרו של רפי ירחי.

רב השיח שנתפרסם ב'דרך אפרתה' מס' 1 עסק בדמותו של שמשון ועורר עניין רב, נתקבלו תגובות רבות בעל פה ובכתב, מהן בחרנו לפרסם את תגובתו של ד"ר יוסף וולק. נתברר שרב השיח הינו דרך מעניינת להאיר זוויות שונות של נושאים מורכבים. בביטאון זה עסקנו בשאלות הקשורות לגבולות ארץ ישראל.

כדרכנו, מקפידים לנו לייחד מקום למקצועות נוספים העומדים במרכז עולם הכשרת המורים וכאן הובאו מאמר העוסק בלשון הילדים, פרי עטו של ציון עוקשי, והצעה לתוכנית לימודים באמנות יהודית שמפעילה נעמי קאסוטו.